

Στα όρια της κλιματικής καταστροφής

Κέντρο ενδιαφέροντος της ανθρώπινης δραστηριότητας ήταν πάντα η εξυπηρέτηση του ανθρώπου, όμως τελικά η υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων κατέληξε περισσότερο επιβλαβής, παρά επωφελής. Οι επιστημονικές μελέτες αποδεικνύουν ότι σήμερα ο πλανήτης βρίσκεται στα όρια της κατάρρευσης και έχουμε μία τελευταία ευκαιρία να εξασφαλίσουμε την επιβίωση του είδους μας, αν αντιμετωπίσουμε υπεύθυνα την απειλή που ονομάζεται κλιματική αλλαγή

Όσο ο πλανήτης γίνεται θερμότερος απειλεί να διαταράξει κάθε ισορροπία στη φύση. Οι πάγοι στους πόλους λιώνουν· υπολογίζεται ότι μεταξύ 1901 και 2010, η μέση στάθμη της θάλασσας σε όλο τον κόσμο ανέβηκε κατά 19 εκατοστά. Παρατηρούνται τροπικοί κυκλώνες, έντονες βροχοπτώσεις, πλημμύρες και ξηρασίες. Η θαλάσσια ζωή πεθαίνει και τα οικοσυστήματα καταρρέουν. Βιώνουμε τις μεταβολές αυτές ακόμη και στη χώρα μας: εκατοντάδες δασικές πυρκαγιές ξέσπασαν το καλοκαίρι του 2021, πολλές από τις οποίες μετά τις 22 Ιουλίου, εν μέσω πρωτοφανούς καύσωνα, αποτέφρωσαν τεράστιες εκτάσεις.

Ταυτόχρονα δυσχεραίνουν οι συνθήκες ζωής μας, ενώ μάλιστα οι αυξανόμενοι κίνδυνοι απειλούν με οπισθοδρόμηση τις κοινωνίες μας. Μεταξύ 1900 και 2015, σημειώθηκαν πάνω από 30.000 φυσικές καταστροφές παγκοσμίως, προκαλώντας ζημιές αξίας περίπου 6 τρισεκατομμυρίων ευρώ. Ο πληθυσμός του πλανήτη μας αυξάνεται ραγδαία και μαζί οι απαιτήσεις για φυτική και ζωική παραγωγή, και όμως, περιορίζονται διαρκώς οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις, λόγω των ακραίων καιρικών φαινομένων -ξηρασίες, πλημμύρες- και αποτέφρωσης της γης από τις πυρκαγιές. Τα ίδια τα σπίτια μας κινδυνεύουν. Οι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι μια τοπική άνοδος της στάθμης της θάλασσας μόλις 80 cm θα μπορούσε να βυθίσει τα δύο τρίτα της γης. Είναι πλέον αδύνατον να αρνηθούμε τον κίνδυνο. Ωστόσο, ποιά είναι η ανταπόκρισή μας στο πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής;



Είναι απογοητευτικό να παραδεχτούμε πως, παρόλο που από την άμεση ανταπόκρισή μας κρίνεται η επιβίωση της ανθρωπότητας, οι βιομηχανίες ορυκτών καυσίμων εξακολουθούν να θέτουν ως προτεραιότητα την εξυπηρέτηση των οικονομικών τους συμφερόντων. Δεν διστάζουν να διαδίδουν φήμες που διαψεύδουν

την ύπαρξη του οικολογικού προβλήματος, να διαφημίζουν το φυσικό αέριο ως «καύσιμο μετάβασης», δηλαδή την λύση για την κλιματική ουδετερότητα, και να παρουσιάζουν ένα «καλό προφίλ» κάνοντας χορηγίες, όπως αποκαλύπτει η Greenpeace International (διεθνής, μη κυβερνητική οργάνωση με σκοπό την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος). Συγχρόνως, η παθητική στάση των

κυβερνήσεων απέναντι στο πρόβλημα είναι αδικαιολόγητη. Ακούμε περίφημες ομιλίες σχετικά με τα μέτρα που χρειάζεται να ληφθούν, όμως δεν παρατηρούμε καμία ουσιαστική μεταρρύθμιση που θα εξασφαλίσει την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Απέναντι σε όλα αυτά τα δεδομένα, ο πολίτης βρίσκεται σε σύγχυση. Ωστόσο, η έντονη ανησυχία σχετικά με τις ενδεχόμενες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην προσωπική μας ζωή, μπορεί να γεννήσει την επιθυμία για ανάληψη δράσης. Στη συμφωνία του Παρισιού η ΕΕ έθεσε στόχο να περιοριστεί η άνοδος της παγκόσμιας θερμοκρασίας στους 1,5 με 2 βαθμούς Κελσίου. Για τον σκοπό αυτό επιβάλλεται να ελαχιστοποιηθούν, έως να μηδενισθούν οι εξορύξεις και η χρήση ορυκτών καυσίμων. Έτσι, υποχρέωση κάθε ενός από εμάς είναι να φροντίσει η τροφοδότηση ηλεκτρισμού για το σπίτι του να γίνεται με ΑΠΕ (Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας), είτε με φωτοβολταϊκά είτε με μικρή ανεμογεννήτρια, ενώ το αυτοκίνητο που καταναλώνει καύσιμα σταδιακά να αντικατασταθεί από ένα ηλεκτροκίνητο. Και αφού η οικονομία είναι που θα μας εξασφαλίσει ένα βιώσιμο μέλλον, γνωρίζοντας ότι η σπατάλη προκάλεσε το πρόβλημα, οφείλουμε να κάνουμε συνετή και χωρίς υπερβολές χρήση νερού και ενέργειας.

Σίγουρα δεν υπάρχουν περιθώρια, ούτε για την διεθνή κοινότητα να επαναπαυτεί. Εφ' όσον η κλιματική αλλαγή μας αφορά όλους, είναι καιρός, μέσω οργανώσεων, να αναπτύξουμε ένα διεθνές δίκτυο ανθρώπων, όπου μπορούμε να διαδηλώσουμε για τα δικαιώματά μας, να απαιτήσουμε να διατηρηθούν ανοιχτά τα σύνορα για τους πρόσφυγες λόγω κλίματος, να αυξήσουμε την διεθνή χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής για τις πιο ευάλωτες χώρες, να λάβουμε μέτρα για την προστασία των απειλούμενων βιοτόπων. Άριστα παραδείγματα είναι οι δράσεις της οργάνωσης Greenpeace International και του προγράμματος Climate of Change. Είναι σημαντικό, ακόμη, να ενισχύσουμε επαγγελματικούς τομείς του πρωτογενούς τομέα, την γεωργία και κτηνοτροφία με επιστημονικά καταρτισμένο προσωπικό που θα εφεύρει νέες, οικολογικές τεχνικές παραγωγής.

Είναι απαραίτητη η συμμετοχή όλων, αλλά και του κάθε ενός ξεχωριστά στην ανατροπή των προδιαγραφόμενων καταστροφών που η, ως τώρα, ωφελιμιστική αντιμετώπιση της φύσης "υπόσχεται". Όπως στο παρελθόν ο άνθρωπος έπρεπε να πολεμήσει για να εξασφαλίσει τα δικαιώματά του, έτσι και σήμερα απαιτείται να κινητοποιηθούμε άμεσα, ώστε να εξασφαλίσουμε το δικαίωμα σε ένα υγιή και βιώσιμο πλανήτη. Ένας αγώνας πανανθρώπινος, αφού υπερασπίζεται ένα πανανθρώπινο δικαίωμα.



Ανθή Κακαβελάκη
μαθήτρια της Γ' Λυκείου



ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Αρκτική

-  Η θερμοκρασία αυξάνεται πολύ περισσότερο από τον παγκόσμιο μέσο όρο
Μείωση του πάγου που καλύπτει την Αρκτική θάλασσα
Μείωση του πάγου που καλύπτει τη Γροιλανδία
Μείωση των μόνιμα παγωμένων περιοχών
Υψηλότερος κίνδυνος απώλειας βιοποικιλότητας
-  Μερικές νέες ευκαιρίες για την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και τις θαλάσσιες μεταφορές
-  Κίνδυνος για τα μέσα βιοπορισμού των τοπικών πληθυσμών

Βόρεια περιοχή

-  Πολλαπλασιασμός των έντονων βροχοπτώσεων
Μείωση των χιονοπτώσεων και του πάγου
Περισσότερες βροχοπτώσεις και μεγαλύτερες ροές ποταμών
Ταχύτερη ανάπτυξη των δασών και μεγαλύτερος κίνδυνος για δασικά παράσιτα
Οι χειμερινές καταγίδες γίνονται πιο καταστροφικές
-  Αύξηση της απόδοσης των καλλιεργειών
Μικρότερη ενεργειακή ζήτηση για θέρμανση
Περισσότερες ευκαιρίες για χρήση

Ορεινές περιοχές

-  Η θερμοκρασία αυξάνεται περισσότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.
Λιγότεροι και μικρότεροι παγετώνες
Τα φυτά και τα ζώα θα μετακινηθούν σε μεγαλύτερο υψόμετρο
Υψηλός κίνδυνος εξαφάνισης ειδών
Υψηλότερος κίνδυνος δασικών παρασίτων
Υψηλότερος κίνδυνος καταπτώσεων βράχων και κατολισθήσεων
Θα μπορούσε να επηρεαστεί η υδροηλεκτρική ενέργεια
-  Μείωση του χιονοδρομικού τουρισμού

Περιοχή της Μεσογείου

-  Περισσότεροι καύσωνες
Λιγότερες βροχοπτώσεις και μικρότερες ροές ποταμών
Υψηλότερος κίνδυνος ξηρασίας
Υψηλότερος κίνδυνος απώλειας βιοποικιλότητας
Υψηλότερος κίνδυνος δασικών πυρκαγιών
-  Περισσότερος ανταγωνισμός για τα ύδατα
Αύξηση της ζήτησης υδάτων για τη γεωργία
Μείωση της απόδοσης των καλλιεργειών
Δυσκολότερες συνθήκες για την κτηνοτροφία
Δυσκολότερες συνθήκες για την παραγωγή ενέργειας
Απαιτείται περισσότερη ενέργεια για ψύξη
Μείωση του τουρισμού το καλοκαίρι, αλλά πιθανή αύξησή του τις άλλες εποχές
Αρνητικές επιπτώσεις στους περισσότερους τομείς της οικονομίας
Περιοχή ιδιαίτερα ευάλωτη στις δευτερογενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής εκτός Ευρώπης
-  Αύξηση των θανάτων λόγω καύσωνα
Αύξηση των περιοχών όπου οι άνθρωποι μπορούν να προσβληθούν από νόσους που μεταδίδονται μέσω εντόμων.

Περιοχή του Ατλαντικού

-  Πολλαπλασιασμός των έντονων βροχοπτώσεων
Μεγαλύτερες ροές των ποταμών
Υψηλότερος κίνδυνος πλημμυρών
Υψηλότερος κίνδυνος καταστροφών λόγω καταγίδων τον χειμώνα
Περισσότερα περιστατικά κακοκαιρίας
-  Μικρότερη ενεργειακή ζήτηση για θέρμανση

Ηπειρωτικές περιφέρειες

-  Περισσότερα ακραία καιρικά φαινόμενα
Λιγότερες βροχοπτώσεις το καλοκαίρι
Υψηλότερος κίνδυνος πλημμυρών ποταμών
Υψηλότερος κίνδυνος δασικών πυρκαγιών
-  Μείωση της αξίας των δασών
Απαιτείται περισσότερη ενέργεια για ψύξη

Παράκτιες περιοχές και θάλασσες

-  Άνοδος της στάθμης της θάλασσας
Υψηλότερες θερμοκρασίες της επιφάνειας της θάλασσας
Αύξηση της οξίνισης του ωκεανού
Μετανάστευση των θαλάσσιων ειδών προς τον Βορρά
Αλλαγές στις κοινότητες φυτοπλαγκτού
Περισσότερες θαλάσσιες νεκρές ζώνες
-  Κίνδυνοι και κάποιες ευκαιρίες για την αλιεία
-  Αυξανόμενος κίνδυνος νόσων που

Το παραπάνω γράφημα αντλήθηκε από την ιστοσελίδα:

<https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20180905STO11945/grafima-pos-epireazei-tin-ee-i-klimatiki-allagi>

